

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 1061. Quænam sudio addiscere vel docere sit licitum vel prohibitum religiosis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

prohibitum est exercere chirurgiam cum aduisione & incisione per *c. sententiam*, §. nullus. *h. t. &* multò magis religiosis per *c. tua nos, de homicidio*. non tam propter mortis periculum (propter quod irregularitatem quoque incurrit, si mors sequatur eorum, quos curant, absque tamen culpa Clericorum curantium. ut cum Sanch. *l. c. n. 18*, Pirh. *n. 21* not. 3.) sed quia dedecens est eorum statum. Extendique hoc ipsum ad Clericos exercentes chirurgiam sine aduisione & incisione, ex ea ratione, quòd, etsi id in specie non prohibitum ullo jure sit, tamen tractare negotia secularia ipsis generaliter prohibitum, probabilis sententiæ Sylv. *V. medicus. q. 2*. Nav. *in man. c. 15. n. 110*. Castrop. *cit. d. 4. p. 13*. §. 2. *n. 3*, Pirh. *l. c. Wiestn. h. t. n. 14*, contra Covar. *in clem. si furiosus. p. 2. §. 4. n. 2*. Quòd dictum de chirurgia, idem dicendum de arte medica exercenda, ut AA. *cit.* Nihilominus tamen chirurgia & ars medica licite exercetur, saltem sine aduisione & incisione, circa personas miserabiles, cognatas, piatas aut necessitatis causâ, dum nimirum alius chirurgus vel medicus, aut idoneus haberi nequit; vel si Clericus exercens eam sit pauper, vel habeat ad hoc licentiam Papæ; cum tunc tali ratione susceptum exercitium hoc non habeatur pro negotio seculari. ita Sanch. *l. c. n. 19*, Ugolin. *de officio Episc. c. 13. §. 14. n. 1*. Castrop. *l. c. n. 4*, Pirh. *Wiestn. LL. cit.*

Quest. 1061. Quenam studia addiscere vel docere sit licitum vel prohibitum religiosis.

1. Resp. Primò: *c. non magnopere h. s.* districtè prohibetur religiosis post votum (per quod non intelligitur votum simplex religionem ingrediendi, sed vel votum professionis tacite aut expressæ, vel quævis vera incorporatio, per quam fit verè religiosus, ut & comprehendantur scholastici Societatis, ut Suar. *de censur. d. 23. §. 3. n. 9*.) egredi ad physicam, id est (ut passim interpretantur AA. & colligitur ex verbis præcedentibus ibi: *sub prætextu languentium fratrum consulendi corporibus*) medicinam, legesque mundanas, id est, civiles legendas, (hoc est, publicè audiendas, uti hanc vocem ferè DD. omnium sensu intelligendam ait Barbof. *in cit. c. n. 5*.) sub interminatione excommunicationis ipso facto incurrendæ, si intra duos menses non revertantur ad clausuram, & reversi illis elapsis ab omnibus vitentur, in choro, capitulo mensa & cæteris omnibus ultimam locum habeant, & spem omnis promotionis amittant, nisi misericordiam sedis Apostolicæ consecuti, seu cum illis fuerit dispensatum. ita statuitur *cit. c. non magnopere*, ubi etiam adjungitur ratio sic statuendi, nimirum ne occasione studiorum & scientiæ viri spirituales in mundanis rursus actionibus involvantur, & in interioribus eo ipso deficient. cui altera ratio subjungitur *inc. ult. h. t.* nimirum ut studium Theologicum adeo Ecclesiæ necessarium, quod vilescere & negligi cæperat, jure civili è contra ad summam æstimationem adducto, postquam Longobardorum jure abrogato, Lotharius II. eumque secuti Imperatores statuerunt leges Romanas, seu jus civile servari in tribunalibus, & in Academiis publicè prælegi, ac ita omnes ad illud convolarent spe honorum.

2. Circa quæ notanda sequentia: primò ad hanc excommunicationem, cæterasque pœnas incurrendas, ut non revertantur intra duos menses. si enim ante illos elapsos revertantur, excommunicationem & dictas pœnas non incurunt, pro ut constat ex citatis LL. Requiritur secundo, ut exeant è clau-

stris; ita ut, si intra claustra audiant medicinam vel Jus civile, aut eis studeant, etsi peccent, non tamen incurrant dictam censuram, aliasque illas pœnas; cum pœnæ non debeant extendi ultra proprietatem verborum. non obstante, quòd eadem videatur ratio de non exeuntibus; cum religiosus exiens è claustro ex causa illicita & lege prohibita magis peccet, quàm si rem eandem patret intra clausuram, quia peccet dupliciter, ita Pirh. *h. t. n. 31*. Requiritur tertio, ut exeat dicto animo audiendi Jus civile vel medicinam, ita ut si religiosus exeat illicite ob alios fines, vel etiam fiat apostata, peccet quidem graviter, pœnas tamen hic statutas non incurrat. uti & eas juxta probabiliorem, non incurrit, si exeat monasterio ad audiendas has scientias in loco aliquo publico alicujus Academiæ, sed extra non habitet, verùm redeat quotidie ad clausuram. Pirh. *l. c.* cum Suar. *l. c. à n. 11*. Arg. *cit. c. non magnopere*, dum ibi dicitur incurri illas, si intra duos menses non redeat.

3. Notandum secundo: incurri tamen eas adhuc juxta probabilem, quam tenent Abb. *in c. non magnopere n. 8*. Suar. *l. c. n. 14*, Pirh. *l. c.* si animo eas audiendi scientias, eas tamen non audiens, moratur extra clausuram ultra duos menses; è quòd *cit. c.* non excommunicantur religiosi audientes, sed exeuntes animo audiendi illas, si emanent ultra duos menses. uti & illas pœnas incurere illum astruit tum Suar. *n. 15*, Pirh. *l. c. si* egressus monasterio ob alium finem, five bonum, five malum, mutato dein consilio, extra claustrum maneat ultra illos duos menses, principaliter, ut audiat medicinam vel jus civile; è quòd primus egressus licet non fuerit destinatus ad illum finem, permanentia tamen illa destinata fuit ad illum finem. Secus tamen est, seu non incurrit illas pœnas, si exiens monasterio animo studendi illis scientiis, postea, mutato illo animo, audit Theologiam vel Jus Canonicum, etsi emanet ultra duos menses; cum verba legis, præsertim pœnalis, sint accipienda cum effectu juxta *L. 1. §. hæc autem ff. quod quisque juris*, ita Abb. *in c. ult. h. t. n. 9*. Suar. *Pirh. LL. cit.*

4. Notandum tertio: quòd tempus illud duorum mensium incipiat currere à die egressus è claustro, & non à die, quo cepit audire illas scientias; ipsam verò excommunicationem non incurri ipso facto à die egressus, sed non nisi elapso illo bimestri. Abb. *l. c. n. 8*. Suar. *n. 16*. Pirh. *n. 33*.

5. Notandum denique, religiosos nequidem cum licentia sui Prælati posse egredi ad audiendas illas scientias; tum quia dicta constitutio *c. non magnopere* dicendo; nulli omnino permittatur exire; videatur à demissa potestate dispensandi in hoc; tum vel maxime, quia inferiores Papæ non possunt dispensare in legibus Canonicis, præsertim desumptis ex decretis concilii generalis (qualis est constitutio illa *c. non magnopere*, delumpta ex Concilio Turonensi sub Papa Alexand. III.) nisi illis specialiter concessum. Abb. *l. c. n. 5*. Suar. *n. 13*. Pirh. *l. c.* de cætero nullo jure communi prohibentur studere juri, ut cum communione Fagn. *in c. fin. h. t. n. 42*. Barbof. *ibid. n. 3*. præsertim si id faciant pro pleniore intellectu Juris Canonici ac Theologici.

6. Resp. Ad secundam: prohibetur quoque sub excommunicatione, cæterisque pœnis Clericis sæcularibus audire publicè medicinam & Jus civile per *c. ult. §. quia verò. h. t.* ubi Honorius III. statutum Concilii Tutonensis extendit ad Archidiaconos, plebanos, (id est, qui sub se Capellas seu Ecclesias minores habent) Præpositos, Cantores & alios Clericos personatus vel dignitates ecclesiasticas habent-

habentes, nec non ad Presbyteros seu sacerdotes alios, ex ea ratione, ut liberius ac diligentius studeant Theologiæ, sub qua hoc loco comprehenditur canonicum, utpote æque utile Ecclesiæ Dei quam Theologia. Abb. in *c. ult. h. t. n. 7.* Extenditur hæc prohibitio ad clericos regulares, habentes dignitates, vel si sint presbyteri, hæc dictas scientias audiant in propriis ædibus aut in aliis locis. Arg. *c. 1. h. t. in 6.* ita tamen, ut tempus duorum mensium illorum incipiat currere eo ipso, quo incipiunt audire illas facultates. Suar. *n. 19.* Pirh. *l. c.* Excipiuntur tamen ab hac prohibitione Rectores ecclesiarum parochialium, nisi eadem sint plebanæ; modò tamen Rectores illi sacerdotes non sunt. Excipiuntur quoque clerici sæculares inferiores, diaconi & subdiaconi, multoque magis in minoribus solùm constituti, dum dignitatem vel personatum habent.

7. Porrò clerici sæculares vel etiam religiosi, qui excommunicationem incurrerunt ob auditas scientias prohibitas, ab ea absolvi possunt ab Episcopo proprio, vel ab Episcopo, in cuius diœcesi student, & ubi deliquerunt; cum Papa absolutionem ab hac censura non reservaverit. Abb. *l. c. n. 11.* Pirh. *h. t. n. 36.*

8. Resp. ad tertium; clerici tam regulares quam sæculares docere licitè possunt jus civile & medicinam. ita docent. Abb. *l. c. num. 16.* Suar. *l. c. num. 17.* Nav. in *man. n. 27. num. 116.* Fagn. in *cit. c. ult. n. 41.* Gonz. in *c. non magnopere n. 5.* Pirh. *h. t. u. 27.* Wiestn. *h. t. n. 25.* contra Host. in *c. fin. n. 3.* Sylv. v. *excommunicatio 9. q. 26.* Rebuff. de *nominat. q. 1. à n. 18.* Menoch. de *arb. cas. 425. n. 33.* docentes contrarium ob rationem adductam ex *c. non magno pere.* nimirum ne spirituales viri mundanis rursus actionibus involvantur. Ad quod tamen facilè responderetur: docentes has scientias, quas priùs didicerunt & possident, quam primò addiscentes illas non ita facilè involvi dictis actionibus, præter quam, quod illi ad docendum bono plerumque zelo ad scientiam per se bonam, & ad reipublicæ conservationem necessariam aliis communicandam moveantur, ut proinde ad eos penalem hanc constitutionem opus non fuerit extendi. Sed neque obstat *cit. c. prohibens legere has scientias;* cum, ut dictum to *legere* non significet docere. Quin etiam possunt clerici & monachi, non tantùm in Theologia & Jure canonico, sed & in jure civili, cui antecederent operam dederunt, ad doctoratum promoveri sine licentia ordinarii; monachi tamen aliique regulares non sine licentia suorum Prælatorum. Nav. *l. 3. consil. 2. h. t. Pirh. h. t. num. 38.* Rodriguez *4. q. regul. Tom. 2. q. 75.*

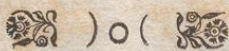
Quæst. 1062. quæ sit pœna religiosorum sine licentia suorum prælatorum accedentium ad studia, & docentium illos.

Resp. primò *l. 1. h. t. in 6.* statuitur eis pœna excommunicationis in quoscunque professos, accedentes ad quævis literarum studia, adeoque &

Theologiæ & Juris canonici, etiam non mutato habitu, sine prælati licentia & conventus illius, aut majoris illius partis consilio. Cui dispositioni locus non est, quando religiosus se alio confert, ubi est studium, & ibi habitat in conventu sui Ordinis causâ studendi intra claustra, si ibi doceatur, vel ex eo aditurus Scholas, quæ sunt extra conventum; tunc enim sufficit licentia prælati proprii nimirum à quo dimittitur sine consilio conventus, quod solum requiritur, quando se alio confert ad habitandum extra claustra propter studium. Suar. *l. c. f. 4. n. 35.* Azor. *p. 2. l. 12. c. 13. q. 5.* Sanch. *l. 6. mor. c. 8. n. 75.* Pirh. *h. t. n. 44.* Neque locus est dictæ dispositionis in religionibus, in quibus danda licentia proficiscendi ad habitandum extra claustra non est penes Prælatum immediatum, sed penes Provincialem vel generalem; quia de his non loquitur *cit. c. 2.* utpote qui conventum non habent, sed & à superiore proximo conventus. Porrò juxta probabiliorè ad hanc licentiam dandam non requiritur consensus conventus, sed sufficit consilium; cum nulla fiat mentio consensus, juraque, dum requirunt consensum, id exprimunt. Suar. *f. 4. n. 17.* Pirh. *l. c.* Sed neque necessarium esse, totum conventum convenire ad petendum ab eo consilium, sed sufficere majorem partem arbitrio Prælati convenire, astruit Pirh. *l. c.* Sanch. *l. c. n. 82.* sentiente contrarium, nempe convocandum totum conventum ad petendum ab eo consilium, licet necessarium non sit totius conventus beneplacitum, sed sufficiat majoris partis assensus.

2. Resp. Secundò: eodem *c. 2.* statuitur excommunicatio ipso facto incurrènda in doctores seu magistros (quo nomine veniunt, qui actu docent, etsi nullo gradu insigniti, ut Sanch. *l. c. num. 96.* contra Suar.) qui religiosos habitu suo dimisso, (secus, si retento habitu; quamvis tamen incurrant excommunicationem aliam, nimirum communicando cum discipulo excommunicato, quam tamen etiam non incurrunt, nisi eam religiosus emanendo ultra duos menses incurrerit. Pirh. *l. c.*) leges vel medicinam (secus est de aliis scientiis) docent, aut in scholis suis retinere præsumunt scienter; secus, si id fecerint ex ignorantia etiam culpabili & crassa, modò non sit affectata, aut ita crassa ut ingens temeritas dici possit. ut Suar. *l. c. num. 39.* Sanch. *n. 100.* Pirh. *n. 45.* Per retinere verò intelligitur positivè ad remanentiam concurrerorogando, consulendo, sua autoritate & favore defendendo, aut etiam violentia aliqua adhibita cogendo. Non tamen etiam tenetur doctor seu magister talem religiosum vi expellere, nisi sit rector universitatis, aut alia jurisdictione ad hoc præditus. Neque tenetur eo remanente officium suum docendi intermittere, sed potest eam tolerare, & permissive se habere. ita Suar. *l. c. n. 40.* Sanch. *l. c. n. 97. & 98.* Pirh. *num. 46.* Sed neque excommunicationem incurrunt magistri docentes leges vel medicinam, si in scholis retinent sacerdotes aliosque clericos sæculares; cum de iis nihil, sed de solis religiosis loquatur *cit. c. 2.* & lex penalis extendi nequeat ad casus non expressos.

Finis Lib. 3. Decretalium.

INDEX